

Tiedonhallintalautakunta
Informationshanteringsnämnden

Suunnitelma

1 (14)

3.12.2024

VN/28287/2023

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnan toimintasuunnitelma vuonna 2025

1 Tiedonhallintalautakunnan toimintasuunnitelma

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnasta annetun asetuksen 3.1 §:n mukaan lautakunnan toiminta perustuu sen hyväksymään vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan sekä tiedonhallintalain 11.1 §:ssä tarkoitettuun arviointisuunnitelmaan. Toimintasuunnitelma toimii lautakunnan resurssisuunnittelun sekä toiminnan toteuttamisen pohjana, jonka perusteella lautakunta laatii vuosittaisen toimintakertomuksen oman toiminnan tuloksellisuudesta. Toimintasuunnitelma laaditaan tiedonhallintalain 10.1 §:n 2 kohdassa säädetyn edistämistehtävän toteuttamista varten.

2 Toiminnan painopisteet vuonna 2025

Tiedonhallintalautakunnan tehtävänä on edistää tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamista. Valtioneuvoston on nimittänyt 4.4.2024 uuden tiedonhallintalautakunnan toimikaudelle 1.5.2024 – 30.4.2028.

Tiedonhallintalautakunnan vuoden 2025 toiminnan painopisteitä ovat:

- 1. Tiedonhallintamallien valmiiksi saattaminen kaikissa tiedonhallintayksiköissä:** Tiedonhallintalautakunta pyrkii varmistamaan toimenpiteillään, että kaikissa valtion virastoissa ja laitoksissa, hyvinvointialueilla ja hyvinvointiyhtymissä sekä kunnissa ja kuntayhtymissä on olemassa ylläpidetty tiedonhallintamalli tai selkeä suunnitelma tiedonhallintamallin toteuttamiseksi.

Tavoitteet	Toimenpiteet
Tilannekuvan muodostaminen, niistä tiedonhallintayksiköistä, joissa tiedonhallintamallia ei ole vielä laadittu.	Tiedonhallintamallien ylläpitoa koskevan arvioinnin toteuttaminen niiden valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien tiedonhallintayksiköiden osalta, jotka eivät vuosien 2023 ja 2024 arviointien perusteella ole mallia laatineet.
Tiedonhallintayksiköiden tukeminen tiedonhallintamallien laadinnassa.	Tilaisuuden järjestäminen hyvistä käytännöistä tiedonhallintamallin laadimisessa ja ylläpidossa. Tiedonhallintalautakunnan suosituksen kehittäminen tiedonhallintamalli laadinnan ja laajentamisen (muutokset viranomaisten toiminnassa) hyvistä käytännöistä.

- 2. Tietoturvallisuuden ja toiminnan jatkuvuuden hallinnan parantaminen viranomaisissa:**

Tiedonhallintalautakunta pyrkii varmistamaan toimenpiteillään tiedonhallintalaissa säädettyjen tietoturvaluusvaatimusten tehokkaan toteuttamisen sekä vaatimusten selkeän ymmärtämisen osana muualla laissa säädettyjä vaatimuksia.

Tavoitteet	Toimenpiteet
Tiedonhallintalakia soveltavat viranomaiset tuntevat tiedonhallintalain jatkuvuuden hallintaa koskevat vaatimukset ja toteuttavat vaatimuksia tehokkaasti.	Tiedonhallintalautakunta valmistelee viranomaisten toiminnan jatkuvuuden hallintaa tukevan suosituksen (varautuminen häiriötilanteisiin).
Tiedonhallintalaki soveltavat viranomaiset tunnistavat hyviä käytäntöjä toteuttaa tiedonhallintalaissa säädettyjä tietoturvaluusvaatimuksia ja ymmärtävät vaatimusten suhteet muualla laissa säädettyyn.	Tiedonhallintalautakunta kehittää tietoturvaluusuosituksia tukemaan paremmin tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten toteuttamista. Suosituksissa pyritään esittämään aikaisempaa paremmin muuta sääntely-ympäristöä, joka viranomaisten on otettava huomioon toteuttaessaan tiedonhallintalaissa säädettyä.

3. Tiedonhallinnan ohjauksen vaikuttavuuden kehittäminen: Tiedonhallintalautakunta parantaa toimintansa vaikuttavuutta kehittämällä toimintamallejaan suuntaan, joka mahdollistaisi kohdennetun tuen tarjoamisen tiedonhallintalakia soveltaville viranomaisille.

Tavoitteet	Toimenpiteet
Tiedonhallintalain vaatimusten ymmärtämisen ja vaatimusten toteuttamista tukevien toimenpiteiden tunnettuuden parantaminen.	Tiedonhallintalautakunta järjestää vuonna 2025 erillisiä tilaisuuksia tiedonhallintalaissa säädetyistä vaatimuksista ja niiden suhteesta muuhun tiedonhallinnan yleissääntelyyn. Tiedonhallintalautakunta kehittää verkkosivuilleen tiedonhallintalakia ja sen vaatimuksia kuvaavan osion viranomaisille.
Tiedonhallintalakia soveltavien viranomaisten tukeminen entistä kohdennetummin tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamisesta.	Tiedonhallintalautakunta suunnittelee vuonna 2025 toimintamallin, jolla se voisi kohdentaa suoraa ja kohdennettua asiantuntijatukea tiedonhallintalain soveltamisesta viranomaisille.

3 Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävät 2025

3.1 Tiedonhallintalain 10 ja 11 §:n mukaiset arviointitehtävät

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 10 ja 11 §:ssä säädetään tiedonhallintalautakunnan tehtävästä arvioida valtion virastojen ja laitosten, hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien sekä kuntien ja kuntayhtymien tiedonhallintalain 4 §:n 2 momentin, 5, 19, 22–24 ja 28 §:n sekä 6 luvun säännösten toteuttamista ja noudattamista.

Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävän toteuttaminen perustuu Tiedonhallintalautakunnan 3.12.2024 hyväksymään arviointisuunnitelmaan.

Vuoden 2025 arviointisuunnitelmassa arviontien kohteiksi on valittu:

1. Tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten toteutuminen työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtyessä kunnallisille viranomaisille. Arviointi kohdistuu:
 - asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpitoa koskeviin vaatimuksiin (tiedonhallintalaki 28 §)
 - tiedonhallintamallin ylläpitoa koskeviin vaatimuksiin (tiedonhallintalaki 5.1 ja 5.2 §)
 - muutosvaikutusten arvioinnin toteuttamista koskeviin vaatimuksiin (tiedonhallintalaki 5.3 §)
2. Tiedonhallintamallin laatiminen ja ylläpito niissä viranomaisissa, joissa vuoden 2024 arvioinnissa tiedonhallintalain 5.1 ja 5.2 §:n vaatimusten toteuttaminen todettiin puutteelliseksi.
3. Tietojen luovuttaminen teknisen rajapinnan avulla sekä tietojen luovuttamisessa käytettävien tietorakenteiden ohjaus usean viranomaisen välisessä tietojen luovuttamisessa tiedonhallintalain 22 §:ssä säädettyjen vaatimusten mukaisesti (arvioinnin toteutus siirretty vuodelta 2024) Arviointien tavoitteet, kohteet ja arvioinnin toteutukseen liittyvät menettelyt esitetään kokonaisuudessa tiedonhallintalautakunnan vuoden 2025 arviointisuunnitelmassa.

4 Tiedonhallintalautakunnan edistämistehtävät 2025

4.1 Tiedonhallintalautakunnan suositukset

4.1.1 Vuonna 2025 valmisteltavat suositukset

Tiedonhallintalautakunnan tavoitteena on täydentää suosituksiaan tiedonhallintalakiin vuonna 2023 voimaan tulleen 13 a §:n häiriötilanteisiin varautumista koskevien vaatimusten osalta [1].

Tiedonhallintalautakunta käynnistää vuoden aikana toimenpiteet, joilla se päättää Julkisen hallinnon tietoturvallisuuden arviointikriteeristön - Julkriin (VM2023:46), suosituksen tietoturvallisuudesta hankinnoista (VM2023:57) sekä Julkriin perustuvan eOppiva-koulutuksen ylläpidon [2].

Arkistointia koskevan lainsäädännön tiedonhallintalakiin tuomien muutosten takia, tiedonhallintalautakunta päivittää vuoden 2025 loppuun mennessä suositusta tiedonhallintamallista (VM2024:22) sekä suositusta muutosvaikutusten arvioinnista (VM2024:21) [3].

Vuonna 2023 käynnistynyt valmistelu opetustoimen säilytysaikojen määrittelyä koskevista suosituksista (VM2023:77) saatetaan valmiiksi vuoden 2025 ensimmäisellä kvartaalilla [4]. Vuoden aikana saatetaan myös loppuun vuonna 2024 käynnistynyt valmistelu suosituksen viranomaisten asiakirjojen metatiedoista palveluja tuottaessa päivittämiseksi [5].

Tiedonhallintalautakunta selvittää vuoden 2025 aikana mahdollisuuksia edistää toimenpiteillään tiedonhallintalakia soveltavien viranomaisten paikkatietojen hallintaa ja tekoälyn hyödyntämistä hallinnossa [6].

Lisäksi tiedonhallintalautakunta tarkistaa vuonna 2024 toteutettujen arviointien perusteella, tulisiko suositusta teknisistä rajapinnoista ja katseluyhteyksistä ajantasaistaa ja täydentää [7].

Kuvio 1. Tiedonhallintalautakunnan suositusten valmistelu vuonna 2025

1. Suositus varautumisesta häiriötilanteisiin	<ul style="list-style-type: none"> Tiedonhallintalakiin on lisätty 1.5.2023 voimaantullut säännös varautumisesta häiriötilanteisiin Suosituksella ajantasaistetaan viranomaisille ohjeita tunnistamaan sen tietojen käsittelyyn kohdistuvia riskejä ja arvioimaan niiden vaikutuksia sekä määrittelemään toimenpiteitä, joille viranomainen varmistaa toimintansa jatkuvuuden normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa 	Uusi
2. Tietoturvaluusuosituksiset (Julkri ja hankintojen tietoturvaluus): voimassaolon päättäminen	<ul style="list-style-type: none"> Tiedonhallintalautakunta on valtiovarainministeriön esityksestä päättänyt lopettaa ylläpidon Julkisen hallinnon tietoturvaluuden arviointikriteeristön – Julkri sekä suosituksen hankintojen tietoturvaluudesta osalta Tiedonhallintalautakunta käynnistää vuoden 2025 aikana toimenpiteet suosituksen ja niihin perustuvien eOppiva-koulutuksen voimassaolon päättämisestä. 	Lopetus
3. Suositus tiedonhallintamallia ja muutosvaikutusten arvioinnista: kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Arkistointia koskevaa lainsäädäntöä ollaan uudistamassa vuoden 2025 aikana, joka mahdollisesti vaikuttaa tiedonhallintalain 5 §:ssä tiedonhallintamallista ja tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnista säädettyyn Tiedonhallintalautakunnan suositukset tarkistetaan uuden sääntelyn johdosta ja kehitetään edelleen tiedonhallintalain soveltajilta saatujen kehittämisohdotuksilla. 	Ylläpito
4. Opetustoimen tietoaineistojen ja asiakirjojen säilytysaikaosuositukset	<ul style="list-style-type: none"> Määrittysten viimeistely varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, korkeakoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön asiakirjojen säilytysajoista Suosituksen tietoaineistojen säilytysajasta ja toimenpiteistä säilytysajan päätyttyä (VM2023:77) lisätään uusi liite 6 opetustoimen asiakirjojen säilytysajoista 	Uusi
5. Suositus viranomaisten asiakirjojen metatiedoista palveluja tuottaessa: kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Voimassa olevan suosituksen ajantasaistaminen mm. vuonna 2023 toteutettujen arviointien perusteella Valmistelu käynnistynyt vuonna 2024 	Ylläpito
6. Paikkatietojen ja tekoälyn edistämistoimen arviointi	<ul style="list-style-type: none"> Tiedonhallintalautakunta on vastaanottanut toiveita tukea viranomaisia paikkatietojen hallinnassa ja tekoälyn hyödyntämisessä Lautakunta arvioi erillisen selvityksen avulla mahdollisuuksiaan vastata viranomaisten toiveisiin 	Arviointi
7. Suositus teknisestä rajapinnasta ja katseluyhteydestä: kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Tiedonhallintalautakunta toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 arvioinnin tiedonhallintalain 22 §:ssä teknisiä rajapintoja koskevien vaatimusten toteuttamisesta viranomaisista Arviointihavaintojen ja kehittämisehdotusten perusteella arvioidaan voimassa olevan suosituksen teknisistä rajapinnoista ja katseluyhteyksistä (VM2021:21) kehittämistarpeita ja käynnistetään kehittämistoimenpiteitä 	Arviointi
8. eOppiva-koulutus: asianhallinta ja palvelujen tiedonhallinta	<ul style="list-style-type: none"> Tiedonhallintalautakunta valmistelee eOppiva-koulutuksen tiedonhallintalain asianhallintaa ja palvelujen tiedonhallintaa koskevien vaatimusten toteuttamisesta 	Uusi
9. Tietomallien kehittäminen ja ylläpito	<ul style="list-style-type: none"> Tiedonhallintalautakunta valmistelee tietomallin tiedonhallintalain vaatimuksista sekä ylläpitää olemassa olevaa tietomallia julkisen hallinnon tiedon elinkaaren hallinnan metatietomallista 	Uusi Ylläpito

Uusien suositusten ja voimassa olevien suositusten päivittämisen lisäksi tiedonhallintalautakunta valmistelee eOppiva-koulutuksen tiedonhallintalain asianhallinnalle ja palvelujen tiedonhallinnalle

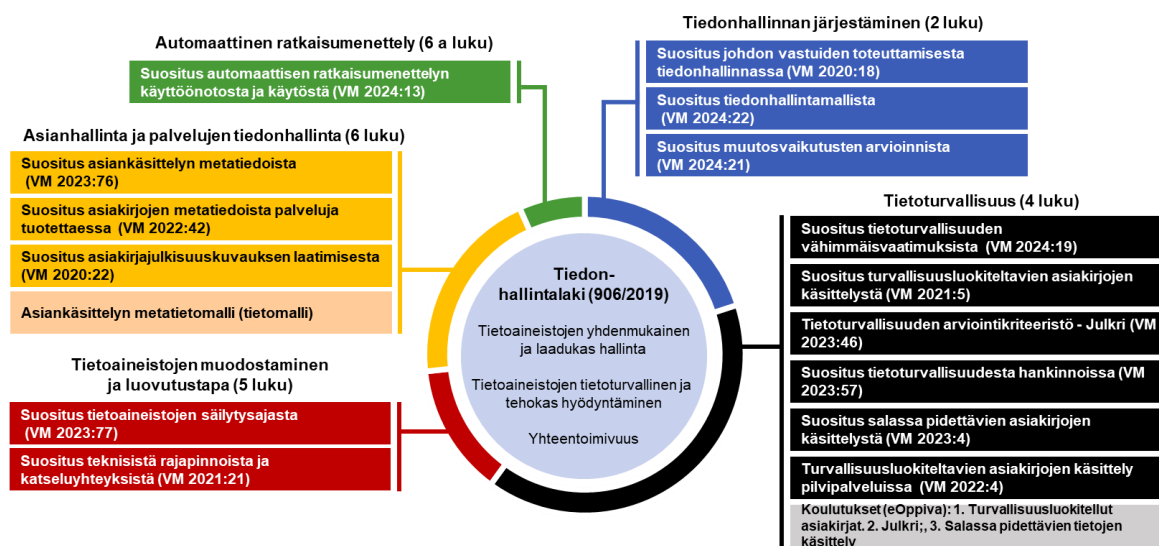
asettamista vaatimuksista [8]. Tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten ja niiden toteuttamista tukevien suositusten hyödyntämisen tueksi tiedonhallintalautakunta laatii koneluettavassa muodossa olevan tietomallin tiedonhallintalain sääntelystä tällä hetkellä ylläpidettävän tiedon elinkaaren hallinnan metatietomallin rinnalle [9].

Edellä esitetyn lisäksi tiedonhallintalautakunta muodostaa vuoden 2025 aikana viestintämateriaalia tiedonhallintalakiin tulevan uudesta 4 a luvun (Kyberturvallisuutta koskevat velvollisuudet ja niiden noudattamisen valvonta) säännöksistä ja soveltamisalasta tiedonhallintalakia soveltavien viranomaisten auttamiseksi.

4.1.2 Ylläpidettävät suositukset

Tiedonhallintalautakunta jatkaa vuonna 2025 voimassa olevien suositusten sekä niihin linkittyvien koulutusaineistojen sekä tietomäärittysten ylläpitoa. Suositusten ylläpito organisoidaan yhdeksi kokonaisuudeksi.

Kuvio 2. Suositusten ylläpito vuonna 2025

Tiedonhallintalautakunnan tavoitteena on kehittää vuoden 2025 aikana edelleen suositustensa sisältöä ja yhdenmukaisuutta sekä suositusten saatavuutta ja suosituksiin kohdentuvaa viestintää niiden tunnettuuden parantamiseksi.

Tiedonhallintalautakunnan suositusten julkaisu valtioneuvoston julkaisusarjassa on osoittautunut haasteelliseksi sellaisten suosituksiin liittyvien aineistojen osalta, joita tulisi ylläpitää useasti vuoden aikana. Valtioneuvoston julkaisujen valmisteluun liittyvät käytännöt ovat myös pitkittäneet valmistuneiden suositusten julkaisuaikataulua.

Tiedonhallintalautakunta kehittää vuoden 2024 aikana menettelyt, joilla se voi julkaista suosituksiin liittyvää aineistoa myös lautakunnan verkkosivuilla. Lisäksi pyritään tunnistamaan muitakin julkaisukanavia, joiden avulla lautakunnan tuotosten tunnettuutta voidaan lisätä (muun muassa Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämä Suomi.fi kehittäjille –sivut).

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

1. Suositusten valmistelu ja ylläpito toteutetaan yhdessä valmistelurakenteessa (suositusten valmistelu toteutetaan yhdessä lautakunnan asettamassa jaostossa)
2. Tiedonhallintalautakunnan verkkosivuille muodostetaan erillinen osio lautakunnan suosituksille, jossa voimassa olevat suositukset kuvaillaan nykyistä paremmin niiden hyödyntämisen helpottamiseksi
3. Muodostetaan menettelyt, joilla Tiedonhallintalautakunnan suosituksiin liittyvän liitemateriaalin (mm. suosituksiin liittyvät työvälineet, esimerkit tiedonhallintalain soveltamisesta) voidaan julkaista lautakunnan verkkosivuilla

4.1.3 Uusien ja ylläpidettävien suositusten valmisteluajakaulu

Edellä esitettyjen suositusten valmistelu pyritään toteuttamaan pääosin vuoden 2025 aikana. Valmistelun aikataulu tarkennetaan tiedonhallintalautakunnan jaoston ja suositusten tehtäväsuunnitelmien käsittelyn yhteydessä.

Kuvio 3. Suositusvalmistelun aikataulu vuonna 2025

	Tamm	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	
1. Varautuminen häiriötilanteisiin			Käynnistäminen	Valmistelu							Kommentti-kierros	Viimeistely	Julkaisu
2. Tietoturvasuositusten ylläpidon lopettaminen: Julki ja hankintojen tietoturvasuus		Toimenpiteiden suunnittelu								Viestintätoimet		Suosituksen arkistointi	
3. Tiedonhallintamallia ja tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointia koskevien suositusten kehittäminen									Käynnistäminen	Valmistelu			
4. Opetustoimen tietoineistojen ja asiakirjojen säilytysaikasuositukset	Kommentti-kierros	Viimeistely	Julkaisu										
5. Suositus viranomaisten asiakirjojen metatiedoista palveluja tuottaessa		Viimeistely	Julkaisu										
6. Selvitys tiedonhallintalautakunnan paikkatietojen käsittelyä ja tekoälyn hyödyntämistä koskevista toimenpiteistä		Selvityksen toteutus		Jatko-toimet									
7. Suosituksen tekniset rajapinnat ja katseluyhteyksistä kehittäminen										Arviointi	Käynnistäminen		
8. eOppiva-koulutus asianhallinnasta ja palvelujen tiedonhallinnasta			Toteutuksen suunnittelu	Toteutus							Julkaisu		
9. Tietomallien kehittäminen ja ylläpito: tiedonhallintalaki ja tiedon elinkaaren hallinnan metatietomalli			Tiedonhallintalain tietomallit	Julkaisu						Metatietomallin ylläpito	Julkaisu		

1. Varautuminen häiriötilanteisiin

Tiedonhallintalautakunta valmistelee vuoden 2025 aikana suosituksen tiedonhallintalain 13 a §:ssä säädettyistä vaatimuksista varautua häiriötilanteisiin sekä tiedottaa häiriötilanteista viranomaisten tietoineistoja hyödyntäviä. Suositusvalmistelun tavoitteena on ajantasaistaa julkisessa hallinnossa käytettäviä yleisohjeita varautumisesta tiedonhallinnan häiriöihin normaalioloissa ja poikkeustilanteissa sekä koota konkreettisia hyviä käytäntöjä erilaisista varautumistoimenpiteistä viranomaisten hyödynnettäväksi.

Tiedonhallintalain 13 a §:n säännösten ollessa pitkälti samankaltaisia valmiuslain (1552/2011) 12 §:ssä säädetyn kanssa, koordinoidaan valmistelua käynnissä olevan valmiuslain uudistamisen kanssa.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Suosituksen toteutussuunnitelman valmistelu
- Suosituksen varautumisesta häiriötilanteisiin valmistelu
- Suosituksen varautumisesta häiriötilanteisiin julkaisu

2. Tietoturvaluissuosituksien ylläpidon lopettaminen: Julkri ja tietoturvaluisuus hankinnoissa

Tiedonhallintalautakunta on päättänyt 3.12.2024 valtiovarainministeriön ehdotuksesta lopettaa Julkisen hallinnon tietoturvaluisuuden arviointikriteeristö – Julkrin (VM2023:46) sekä suosituksen tietoturvaluudesta hankinnoista (VM2023:57) ylläpidon. Myös Julkriin perustuvan eOppiva-koulutuksen ylläpito päätettiin lopettaa samassa yhteydessä. Suositusten käyttäjille aiheutuvan haitan minimoimiseksi tiedonhallintalautakunta toteuttaa suosituksien ylläpidon, kun valtiovarainministeriö on saanut korvaavat suosituksensa valmiiksi. Tiedonhallintalautakunta ei toteuta vuoden 2025 aikana kehittämistoimenpiteitä mainittuihin suosituksiin tai eOppiva-koulutukseen.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Suosituksen ylläpidon päättämistoimenpiteiden valmistelu
- Viestintä suosituksien voimassaolon päättymisestä

3. Tiedonhallintamallia ja tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointia koskevien suosituksien päivittäminen

Tietoaineistojen ja asiakirjojen arkistointia koskevaa lainsäädäntöä ollaan muuttamassa vuoden 2025 aikana. Muutoksilla arvioidaan olevan vaikutuksia tiedonhallintalain 5 §:ssä säädettyyn ja sen kautta tiedonhallintalautakunnan suosituksiin tiedonhallintamallista (VM2024:22) ja tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnista (VM2024:21). Mikäli arkistointia koskevan lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alussa, suosituksen ohjausvaikutuksen saavuttamiseksi, tulisi suosituksiin valmisteltavat muutoksen toteuttaa pääosin vuoden 2025 aikana.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Suosituksen toteutussuunnitelman valmistelu
- Tiedonhallintamallisuosituksen muutosten valmistelu
- Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointisuosituksen muutosten valmistelu
- Uusien suositusversioiden julkaisu

4. Opetustoimen asiakirjojen säilytysaika-suosituksen valmistelu

Tiedonhallintalautakunta on hyväksynyt 14.11.2024 kokouksessa suosituksen tietoaineistojen säilytysajasta ja toimenpiteistä säilytysajan päätyttyä (VM 2023:77) lisättävän opetustoimen asiakirjojen säilytysaika-määritysten luonnoksen kommentointikierrokselle. Vuoden 2025 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana tiedonhallintalautakunta saattaa opetustoimen säilytysaika-määritykset valmiiksi ja julkaisee määritykset suosituksensa liitteenä.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Opetustoimen säilytysaikamääritysten viimeistely
- Opetustoimen säilytysaikamääritysten julkaisu

5. Suositus viranomaisten asiakirjojen metatiedoista palveluja tuotettaessa

Tiedonhallintalautakunta päätti 12.9.2024 aloittaa vuoden 2024 aikana valmistelu suosituksen viranomaisten asiakirjojen metatiedoista palveluja tuotettaessa (VM2022:42) päivittämisen muun muassa vuoden 2023 valtion virastoille kohdistuneesta arvioinnista saatujen palautteiden perusteella. Suosituksen loppuunsaattaminen siirtyy vuodelle 2025. Tavoitteena on julkaista suositus keväällä 2025.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Suositus viranomaisten asiakirjojen metatiedoista palveluja tuotettaessa viimeistely
- Suosituksen julkaisu

6. Selvitys paikkatietojen käsittelyä ja tekoälyn hyödyntämistä koskevista toimista

Tiedonhallintalautakunta selvittää mahdollisia toimenpiteitä paikkatietojen käsittelyn ja hallinnan sekä tekoälyn hyödyntämisen edistämiseksi julkisessa hallinnossa. Selvityksen tarkoituksena on määrittää viranomaisten tiedonhallintaan liittyvien tavoitteiden sekä nykyisten haasteiden kautta lautakunnan toimivallassa olevien toimenpidevaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia toimenpiteiden valintaa varten. Selvityksen valmistelu käynnistetään vuoden 2025 alussa, jotta sen tulokset ovat huomioitavissa jo vuoden 2025 toimenpiteissä.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Selvityksen tavoitteiden ja rajauksen sekä toteutuksen suunnittelu
- Selvitys tiedonhallintalautakunnan toimista paikkatietojen hallinnan ja tekoälyn hyödyntämisen edistämiseksi

7. Suosituksen teknisistä rajapinnoista ja katseluyhteyksistä päivittäminen

Tiedonhallintalautakunta on käynnistänyt vuonna 2024 arvioinnin viranomaisten tiedonhallintalain 22 §:ssä säädettyjen tietojen luovuttamista teknisellä rajapinnalla toteuttamisesta. Arviointiin sisältyy myös sen arviointi, miten ministeriöt ohjaavat usean viranomaisen välistä tietojen luovuttamista teknisillä rajapinnoilla. Arviointihavaintojen ja palautteen perusteella tiedonhallintalautakunta ajantasaistaa ja tarkistaa suosituksen teknisistä rajapinnoista ja katseluyhteyksistä (VM2021:21) sisältöä. Tarkistaminen toteutetaan arviointien valmistuttua vuoden 2025 jälkimmäisellä vuosipuoliskolla. Suosituksen päivitykset valmistuvat vuonna 2026.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Suosituksen toteutussuunnitelman valmistelu

8. eOppiva-koulutus: Asianhallinta

Tiedonhallintalautakunta ylläpitää kolmea eOppiva-koulutusta tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten edistämiseksi: Turvallisuusluokiteltujen asiakirjojen käsittely, Tietoturvallisuuden arviointikriiteristö – Julkri sekä Salassa pidettävien tietojen käsittely. Tiedonhallintalautakunta valmistele vuoden 2025 aikana eOppiva-koulutuksen asiankäsittelyn ja palvelujen tiedonhallinnan metatiedoista.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Koulutuksen suunnittelu ja toteutuksen organisointi
- Koulutuksen toteutus
- Koulutuksen viimeistely ja julkaisu

9. Tietomallien kehittäminen ja ylläpito

Tiedon elinkaaren hallinnan metatietomalli

Tiedonhallintalautakunta ylläpitää tietomallia tiedon elinkaaren hallinnan keskeisistä metatiedoista (*metatietomalli*). Muutokset malliin tehdään asiankäsittelyn metatietosuosituksen (VM2023:76) päivityksen yhteydessä sekä tiedonhallintaa koskevan yleislainsäädännön muuttuessa.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Kehittämistarpeiden arviointi
- Tietomallin ylläpito ja uuden version julkaisu

Tietomalli tiedonhallintalaissa säädettyistä vaatimuksista

Tiedonhallintalaissa säädettyjä kuvausvelvollisuuksia ylläpidetään enenevässä määrin tietojärjestelmien avulla. Tiedonhallintalain ja tiedonhallintalautakunnan suositusten konekielisen hyödyntämisen sekä viranomaisten tietojärjestelmien yhteentoimivuuden edistämiseksi tiedonhallintalautakunta laatii tietomallin tiedonhallintalaissa säädetystä. Tietomalli toteutetaan ja sitä ylläpidetään Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämällä Yhteentoimivuusalustalla.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Tietomallin määrittely ja toteutus
- Tietomallin julkaisu

4.2 Uuden toimintamallin suunnittelu tiedonhallintalain toteuttamisen tukemiseksi

Tiedonhallintalautakunta suunnittelee vuonna 2025 uuden toimintamallin edistämistehtävänsä toteuttamiseksi. Uuden mallin tavoitteena on mahdollistaa tiedonhallintalautakuntaa kohdentamaan suoraa ja aikaisempaa kohdennetumpaa tukea tiedonhallintalain soveltamisesta kehittämishankkeille ja hallinnollisten uudistusten valmisteluun osallistuville viranomaisille.

Uuden toimintamallin avulla tiedonhallintalautakunta pyrkii tarjoamaan tiedonhallintalakiin ja sen soveltamiseen liittyvää koulutusta sekä tulkinta-apua lain soveltamisessa erityisesti muutostilanteissa. Samassa yhteydessä tiedonhallintalautakunnan olisi mahdollista jakaa tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamiseen liittyviä hyviä käytäntöjä ja esimerkkejä.

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2025:

- Toimintamallin suunnittelu
- Toimintamallin käyttöönoton suunnittelu

4.3 Tiedonhallintalautakunnan lausunnot ja kannanotot

Tiedonhallintalautakunta toteuttaa sille tiedonhallintalain 10 §:ssä säädettyjä tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamista edistäviä tehtäviä suositusten lisäksi antamalla lausuntoja ja kannanottoja tiedonhallintalain vaatimusten soveltamisesta. Tiedonhallintalautakunnan kannanotot eivät ole velvoittavia, vaan niiden mukaisesti toimimalla tiedonhallintayksiköt voivat toteuttaa tiedonhallintaan liittyvät velvollisuudet hyvien käytäntöjen mukaisesti. Tiedonhallintalautakunta käsittelee sille toimitetut lausunto- ja kannanottopyynnöt kokouksessaan sihteeristön valmistelemien luonnosten pohjalta.

Tavoitteet vuodelle 2025

Tiedonhallintalautakunta on pyrkinyt tehostamaan vuosina 2023 ja 2024 sen antamien lausuntojen ja kannanottojen valmistelua vakiinnuttamalla lausuntojen valmisteluun liittyviä menettelyjä sekä edistämällä lautakunnan antamien lausuntojen saatavuutta.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

- 1. Lausuntojen valmistelun palveluaikatavoite.** Vuonna 2025 tiedonhallintalautakunta pyrkii käsittelemään sille saapuneet lausunto- ja kannanottopyynnöt aina seuraavassa kokouksessaan, mikäli pyyntö on saapunut lautakunnalle 2 viikkoa ennen lautakunnan kokouksen asialistan lähettämistä (asialista lähetään viikkoa ennen lautakunnan kokousta). Lausunnon tai kannanoton valmisteluun liittyvät lisäselvitykset pidentävät tavoitteeksi asetettua valmisteluaikataulua.
- 2. Lausuntojen saatavuuden parantaminen.** Vuonna 2025 tiedonhallintalautakunta pyrkii parantamaan sen antamien ja lausuntojen ja kannanottojen saatavuutta muodostamalla lautakunnan antamista vastauksista lyhennelmät, jotka julkaistaisiin tiedonhallintalautakunnan verkkosivuilla.
- 3. Lausuttavien (ohjattavien) kohteiden valintamenettelyn edelleen kehittäminen.** Vuonna 2025 tiedonhallintalautakunta muuttaa sen lausuntoa edellyttävien kohteiden valintamenettelyä analysoimalla etukäteen tarvetta lausua lausuntopalvelu.fi –palvelussa julkaistuja lausuntopyyntöjä. Uuden toimintamalli tavoitteena on parantaa lautakunnan ohjauksen vaikuttavuutta varmistamalla, että lautakunta lausuu riittävän kattavasti sen tehtävien kannalta relevanteista kohteista. Lausuntokohteiden ennakoinnin parantamisella tehostetaan myös lausuntojen valmistelua.
- 4. Lausuntojen vaikutusten arviointi.** Vuonna 2025 tiedonhallintalautakunta kehittää menettelyjään, joille se arvioi lausuntojensa vaikuttavuutta. Lautakunta vakiinnuttaa menettelyn, jossa se pyytää lausunnon saajilta suoraa arviota lausuntonsa vaikutuksista (miten hyvin palveli lausunnon pyytäjää tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamisessa).

5 Tiedonhallintalautakunnan toiminta ja toiminnan kehittäminen

5.1 Sidosryhmäyhteistyö

Tiedonhallintalautakunta on vuosien 2025–2028 toiminnan ja talouden suunnittelun yhteydessä arvioinut tarvetta lisätä suoraa vuorovaikutusta ja yhteistyötä tiedonhallinnan yleissääntelyn vaatimusten toteuttamista arvioivien ja ohjaavien viranomaisten kanssa. Tiedonhallintalautakunta sovittaa vuoden 2025 talousarviovalmistelun sekä vuosien 2026–2029 toiminnan ja talouden suunnittelun yhteen seuraavien viranomaisten kanssa:

- Liikenne- ja viestintävirasto (tietoturvallisuuden ja kyberturvallisuuden edistäminen)
- Kansallisarkisto (päättää asiakirjojen arkistoinnista, toimii arkistoinnin asiantuntijaviranomaisena)
- Tietosuojavaltuutettu (tietosuojasääntelyn toteutumisen valvonta)
- Digi- ja väestötietovirasto (digitalisaation ja tietoturvallisuuden edistäminen sekä palvelujen käytön tuki)
- Kansallinen turvallisuusviranomainen (ohjaa ja valvoo kansainvälinen turvallisuusluokitellun tiedon suojaamista ja asianmukaista käsittelyä)

Tiedonhallintalautakunnan toiminnan yhteensovittaminen edellä mainittuihin viranomaisiin toteutetaan viestimällä tiedonhallintalautakunnan suunnittelemissa, toimenpiteistä sekä niiden tuloksista. Lisäksi viranomaisia pyydetään esittelemään tiedonhallintalautakunnalle sen kokouksissa ja tilaisuuksissa viranomaisen omia suunnitelmia ja toimenpiteitä.

Edellä esitetyn lisäksi tiedonhallintalautakunta on tunnistanut seuraavat toimijat sidosryhmiksi, joille tiedonhallintalautakunta tiedottaa aktiivisesti toiminnastaan ja toimintansa tuloksista sekä pyrkii huomioimaan näiden näkemyksiä edistämistoimenpiteiden toteuttamisessa:

- valtiovarainministeriö (julkisen hallinnon tiedonhallinnan koordinoinnin edellyttämän yhteistyön järjestäminen, julkisen hallinnon tietovarantojen ohjaus)
- oikeusministeriö (julkisuuslain ja valmiuslain uudistaminen)
- opetus- ja kulttuuriministeriö (arkistolain uudistaminen)
- sosiaali- ja terveysministeriö (sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintasääntelyn uudistaminen)
- Suomen Kuntaliitto ry. (kuntien ja alueiden edunvalvonta, kehittäjä- ja asiantuntijaorganisaatio)

Sidosryhmäyhteistyön kehittämistoimenpiteenä tiedonhallintalautakunta muodostaa edellä mainituille toimijoille suunnatun viestintäaineiston, jonka avulla pyritään toimijat pitämään tietoisina lautakunnan suunnitelmista, toimenpiteistä sekä niiden tuloksista.

5.2 Tiedonhallintalautakunnan päätöksenteko ja kokoukset

Tiedonhallintalautakunta tekee päätöksiä kokouksessaan enemmistöpäätöksinä.

Tiedonhallintalautakunta kokoontuu vuoden 2025 aikana 8–10 kertaa (noin kerran kuukaudessa) keskimäärin 3 tunnin mittaiseen kokoukseen.

Tiedonhallintalautakunnan kokoukset järjestetään pääsääntöisesti etäyhteyksillä. Tiedonhallintalautakunta kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa läsnäkokoukseen:

- seuraavan vuoden talousarviovalmistelua varten (huhtikuu)
- seuraavien vuosien toiminnan ja talouden suunnittelua varten (lokakuu)

Tiedonhallintalautakunnan kokouksiin voi osallistua jäsenten ja asioita esittelevän sihteeristön lisäksi myös jäsenille nimetyt henkilökohtaiset varajäsenet. Tiedonhallintalautakunnan edistämistehtävien käsittelyn yhteydessä lautakunnan kokoukseen voidaan kutsua tehtävän valmisteluun osallistunutta Digi- ja väestötietoviraston henkilöstöä.

5.3 Tiedonhallintalautakunnan toiminnan vaikuttavuuden arviointi

Tiedonhallintalautakunnan toiminnan ja arviointitehtävän raportoinnista säädetyn lisäksi tiedonhallintalautakunta on ottanut vuosien 2023 ja 2024 aikana käyttöön yhdenmukaisen tavan arvioida toimintansa tuloksellisuutta sekä lautakunnan toteuttamien toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Kannanotot:

- Suora palaute kannanoton pyytäjältä, kannanoton hyödyistä

Tilaisuudet:

- Osallistujamäärät ja osallistuneet organisaatiot (tunnettuus)
- Tilaisuuden vastaavuus osallistujien tarpeisiin (asteikolla 1–5)
- Tilaisuudesta puuttuneet asiat / asiat, joita tilaisuudessa olisi tullut käsitellä (sanallinen palaute)

Suosituks:

- Suositusten hyödyntäminen (latausmäärät ja latausmäärän kehitys)
- Suositusten hyödyt (kysely arviointien toteuttamisen yhteydessä)
- Suosituskohtaiset erillisarviointit

Tiedonhallintalautakunta kehittää arviointimenettelyään edelleen vuoden 2025 aikana erityisesti Tiedonhallintalautakunnan lausuntojen ja kannanottojen yhteydessä toteutettavan arvioinnin osalta (ks. kappale 4.2 Tiedonhallintalautakunnan lausunnot ja kannanotot)

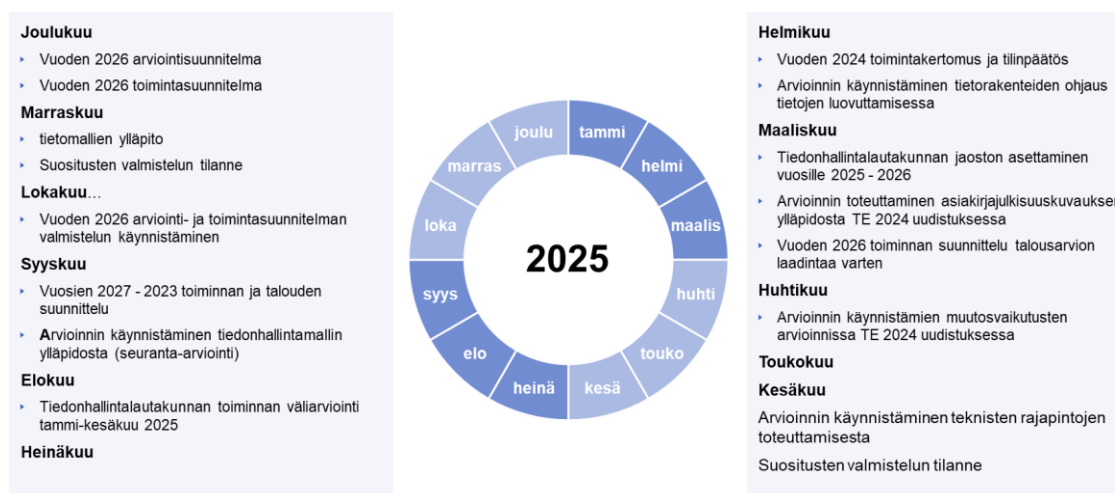
Tiedonhallintalautakunta toteuttaa vuonna 2025 kokonaisarvioinnin toimintansa vaikuttavuudesta. Arviointi sisällytetään lautakunnan vuoden 2025 toimintakertomukseen.

Tiedonhallintalautakunnan toteuttamien toimenpiteiden arviointi tehdään kunkin toimenpiteen yhteydessä yhdenmukaisella menettelyllä. Arviointimenettely kirjataan tiedonhallintalautakunnan sihteeristön toimintaohjeeseen.

5.4 Tiedonhallintalautakunnan vuoden 2025 vuosikello

Edellä esitettyjen toiminnan ja talouden suunnittelun kehittämistoimenpiteet ja muiden tässä toimintasuunnitelmassa esitetyt tehtävät ja kehittämistoimenpiteet muodostavat tiedonhallintalautakunnan vuoden 2025 toiminnan vuosikellon. Vuosikelloon sidotut tehtävät ohjaavat tiedonhallintalautakunnan vuosittain toistuvien tehtävien valmistelua.

Kuvio 5. Tiedonhallintalautakunnan toiminnan vuosikello vuonna 2025

Tiedonhallintalautakunnan vuosikelloon sisältyvät tehtävät muodostuvat:

- lautakunnan toiminnan ja talouden suunnittelua ja raportointia koskevista tehtävistä
- lautakunnan arviointisuunnitelman mukaisten arviointien toteuttamisesta
- lautakunnan valmisteleminen ja ylläpitämien suositusten seurannasta
- lautakunnan toimintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia koskevista tehtävistä

Alla olevassa taulukossa on esitetty lautakunnan vuosikelloon sidotut tehtävät vuonna 2025.

Kuukausi	Tehtävä
Tammikuu	
Helmikuu	Vuoden 2024 toimintakertomus ja tilinpäätös Arvioinnin käynnistäminen teknisillä rajapinnoilla toteutettavien tietojen luovutusten tietorakenteiden ohjauksesta (22.3 §) Tiedonhallintalautakunnan suosituksia valmistelevan jaoston asettamisen valmistelu vuosille 2025 ja 2026
Maaliskuu	Tiedonhallintalautakunnan suosituksia valmistelevan jaoston asettaminen vuosille 2025 ja 2026 Arvioinnin käynnistäminen asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpitoa koskevista vaatimuksista TE 2024 uudistuksessa Vuoden 2026 toiminnan suunnittelu talousarviovalmistelua varten Suositusten valmistelun tilanneseuranta
Huhtikuu	Arvioinnin käynnistäminen: tiedonhallintamallin ylläpito ja tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnin toteuttamisesta TE 2024 uudistuksessa
Toukokuu	
Kesäkuu	Arvioinnin käynnistäminen teknisten rajapintojen toteuttamisesta viranomaisissa Suositusten valmistelun tilanneseuranta
Heinäkuu	
Elokuu	Tiedonhallintalautakunnan vuoden 2025 toiminnan puolivuositarkastelu (1.1.-30.6.2025)
Syyskuu	Vuosien 2027–2030 toiminnan ja talouden suunnittelu

Kuukausi	Tehtävä
	Arvioinnin käynnistäminen tiedonhallintamallin ylläpitoa koskevista vaatimuksista (seuranta-arviointi vuosien 2023 ja 2024 arviointitulosten perusteella)
Lokakuu	Vuoden 2026 arviointi- ja toimintasuunnitelman valmistelun käynnistäminen
Marraskuu	Tietomallien ylläpito Suositusten valmistelun tilanneseuranta
Joulukuu	Vuoden 2026 arviointisuunnitelman valmistelu Vuoden 2026 toimintasuunnitelman valmistelu

Liitteet Tiedonhallintalautakunnan viestintäsuunnitelma 2025